

**PODSTAWA PRAWNA ZMIAN INNOWACYJNYCH W
KSZTAŁCENIU WYŻSZYM NAUCZYCIELI W POLSCE
(koniec XX - początek XXI wieku)**

W artykule analizuje się wsparcie regulacyjne modernizacji szkolnictwa wyższego pedagogicznego w Polsce pod koniec XX - początku XXI wieku; ustalono, że jednym z fundamentów dla rozwoju innowacyjnego wykształcenia w Polsce jest nowa ustawa "o szkolnictwie wyższym" (2011); podkreślono swoją orientację do zbliżenia i pojednania ze wspólnymi wymogami europejskimi, modernizacji jakościowej i szkolenia przyszłych nauczycieli.

Słowa kluczowe: szkolnictwo wyższe, szkolnictwo wyższe pedagogiczne, ramy prawny i regulacyjny, modernizacja szkolnictwa wyższego nauczycieli, rozwój innowacyjny.

J. Janisiw

*Drohobyczski Państwowy
Uniwersytet Pedagogiczny
imienia Iwana Franka
(m. Drohobycz, Ukraina)*

**THE LEGAL BASIS FOR INNOVATIVE CHANGES IN THE HIGHER PEDAGOGICAL
EDUCATION IN POLAND (the end of XX –the beginning of XXI century)**

The article analyzes the regulatory support of modernization of the higher pedagogical education in Poland in the late XX – early XXI century; it is determined that one of the foundations for the innovative development of the higher pedagogical education in modern Poland is a new Law "About higher education" (2011); it is emphasized its focus on convergence and harmonization with the common European requirements, modernization and quality training of future teachers.

Keywords: higher education, higher pedagogical education, the legal framework, the modernization of the higher pedagogical education, innovative development.

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПІДГРУНТЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН У ВИЩІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ
ОСВІТІ ПОЛЬЩІ (кінець XX – початок XXI століття)**

У статті проаналізовано нормативно-правове забезпечення модернізації вищої педагогічної освіти у Польщі кінця XX – початку XXI століття; визначено, що однією з основ для інноваційного розвитку вищої педагогічної освіти у Польщі є оновлений Закон «Про вищу освіту» (2011); підкреслено його зорієнтованість на зближення та узгодження з єдиними європейськими вимогами, модернізацію та якісну підготовку майбутніх учителів.

Ключові слова: вища освіта, вища педагогічна освіта, нормативно-правова база, модернізація вищої педагогічної освіти, інноваційний розвиток.

Наприкінці XX століття в європейських країнах об'єктивно назріла необхідність перебудови вищої освіти, спричинена зростаючою кризою в галузі шкільництва, моральним занепадом і деградацією особистості. На часі слід суттєво переосмислити і змінити наявні погляди на природу суспільної педагогічної практики, цінності навчання й виховання, а також визначити чіткі освітні рівні, відповідно до системних трансформацій. Триває впровадження європейських реформ із метою створення спільної європейської освітньої зони (Болонський процес).

Інтеграція польської системи вищої педагогічної освіти в європейський освітній простір передбачала насамперед унормування законодавства, яке б регулювало діяльність навчальних закладів. Поступово впроваджувалися нормативні документи, що визначили напрями реформування професійної підготовки вчителів. Це такі численні закони як: 1) «Про вищу освіту» (1990); 2) «Про зміни до закону про статус вчителя, а також про зміну

деяких інших законів» (2000); 3) «Про внесення змін до Закону «Про систему освіти», законів щодо реформи системи освіти, а також деяких інших законів» (2001); 4) «Про зміну статусу вчителя, а також про зміни до деяких інших законів» (2004); 5) «Про зміну Закону «Про вищу освіту»»; 6) «Про наукові ступені і наукове звання, а також про зміну деяких інших законів» (2011), а також Карта вчителя зі змінами від 6 грудня 2007 року (Karta nauczyciela po zmianach z 6 grudnia 2007 r.).

Базовий для системи вищої освіти Республіки Польща Закон кінця ХХ століття «Про вищу освіту» (1990) надавав право фізичним та юридичним особам засновувати вищі навчальні заклади, внаслідок чого у Польщі збільшилася кількість вишів та чисельність студентів у них. Однак забезпечити всіх бажаючих безкоштовною освітою в умовах недостатнього державного фінансування ставало все складніше. У результаті мало місце стрімке зростання кількості приватних університетів, які наголошували на своєму дискримінованому, порівняно з державними вишами, становищі. Аналіз відповідних статистичних даних показав, що у 1992 – 1993 н. р. 18 із 124 польських вишів були приватними, а у 2010 – 2011 н. р. налічувалося вже 338 недержавних ВНЗ із 458 [1]. Така масова поява на ринку освітніх послуг приватних навчальних закладів зумовила суттєве посилення конкуренції між вишами, що значною мірою активізувало інноваційні процеси.

Вказаний Закон проголошував, що Головна рада визначає умови для отримання права ВНЗ присвоювати освітньо-кваліфікаційні рівні, а також здійснювати навчання за різними напрямками, назви цих напрямів і мінімальні програмні вимоги до них.

Значні зміни у вищій освіті Польщі відбулися після підписання Закону «Про вищу освіту» 27 липня 2005 року. Так, функція присвоєння освітньо-кваліфікаційних рівнів, а також здійснення навчання за різними напрямками підготовки перейшла до міністра освіти. Нормативно-правовий акт 2005 року більш чітко й детально, порівняно з попереднім, регламентував функціонування системи вищої освіти Польщі, наділяв університети більшими організаційними та академічними повноваженнями, залишаючи за ними право встановлювати порядок визначення вимог прийняття на навчання, включаючи кількість місць (за винятком медичних напрямів навчання), укладати навчальні плани та програми, продавати чи безкоштовно передавати підприємствам результати наукових досліджень та дослідно-конструкторських робіт, а також популяризувати ідеї підприємництва в академічному середовищі.

Однак, попри очевидну прогресивність польського Закону від 2005 р., багато аналітиків та представників академічного середовища із тривогою зазначали, що польська вища освіта була далекою від лідерських позицій як у Європейському Союзі, так і у світі. Скажімо, лише 1,5 % польських викладачів користувалися програмами Еразмус, що удвічі менше за середній показник Європейського Союзу. Крім того, необхідність проходження громіздкої процедури нострифікації суттєво ускладнювало залучення іноземних фахівців до викладання [2, с. 105 – 108].

Засадничий для системи вищої освіти сучасної Республіки Польща чинний Закон «Про вищу освіту» був модифікований у 2011 р. шляхом прийняття Закону «Про зміну Закону «Про вищу освіту»», Закону «Про наукові ступені і наукове звання, а також про зміну деяких інших законів» [3]. Наголосимо, що реформа, пов'язана з модернізацією Закону «Про вищу освіту» в Польщі, стала результатом стрімких освітніх змін у Європі, наполегливого прагнення країни увійти до Європейського освітнього простору. Науковці твердили, що оновлена версія Закону значною мірою сприятиме працевлаштуванню випускників та підвищенню якості вищої освіти в Польщі [4, с. 14]. До Закону було внесено низку важливих змін, які кардинально вплинули на модернізацію вищої педагогічної освіти Польщі, а саме:

- запровадження Державних рамок кваліфікацій, що дало змогу навчальним закладам самостійно створювати напрями підготовки та укладати до них навчальні програми. Віднині університети не зобов'язані дотримуватися жорсткого списку зі 118 напрямів підготовки, затверджених Міністерством науки, а можуть ініціювати свої власні задля забезпечення потреб ринку праці;

- здійснення моніторингу кар'єрного шляху випускників;
- уможливлення для найкращих відділів набуття статусу провідних державних наукових центрів (Krajowych Naukowych Ośrodków Wiodących – KNÓW) на 5 років. Таким

чином, вони можуть отримати підвищені гранти, їх працівники – одержати допомогу, а докторанти – підвищену стипендію;

- усунення процедури нострифікації магістерських та докторських ступенів, отриманих у державах – членах ЄС чи у державах-учасницях Організації економічного співробітництва та розвитку, не потребуватимуть проходження.

Отже, згідно з новими нормами, що набрали чинності з жовтня 2012 року, навчатися безкоштовно одночасно на двох спеціальностях можуть лише найкращі 10 % студентів, котрі відбираються за результатами сесії.

Міністр Б. Кудрицька апелювала до конкурсного принципу, згідно з яким безкоштовне навчання й безкоштовну другу спеціалізацію отримують найкращі абітурієнти. Водночас вона наголосила, що завдяки цьому з'являться додаткові місця для 40 тисяч студентів [5].

Модернізований закон увів обмеження у наборі абітурієнтів. Так, у державних університетах необхідно стане згода міністра на проведення рекрутації, якщо набір перевищує минулорічні показники більше ніж на 2%. Із цього приводу висловилась очільник Спілки ректорів польських шкіл Катажина Халасінська-Мацуков висловила занепокоєння щодо загрози широко анонсованій автономії університетів, оскільки обмеження може перешкоджати відкриттю нових спеціальностей [6].

Нові поправки до Закону зобов'язують університети проводити моніторинг кар'єрного шляху своїх випускників, що є надзвичайно важливим для навчального закладу, даючи підстави визначити відповідність навчальних програм вимогам ринку праці.

Постійну проблему недофінансування вищої освіти Польщі міністерство спробувало подолати шляхом запровадження статусу провідних державних наукових центрів (Krajowych Naukowych Ośrodków Wiodących (KNÓW)). Найкращі університети, де зафіксовано якісний рівень підготовки фахівців і які набули статусу провідних центрів наукових досліджень, відповідно до нового Закону, отримують повноваження так званого національного наукового осередку. Реформа передбачає надання упродовж 5 років додаткового фінансування найкращим університетським осередкам, які мають докторантські студії. До речі, працівники 8 освітніх галузей таких осередків на конкурсних засадах матимуть вищу заробітну плату і переваги в отриманні наукових грантів (уже у 2012 році фонд KNÓW становив 230 млн злотих) [7].

Модернізована версія Закону «Про вищу освіту» передбачає децентралізацію системи вищої освіти Польщі. Міністр науки вже не керує процесом навчання – всі його повноваження переходять до вищих шкіл. З огляду на це скасовано вимогу про затвердження міністром нормативно-правових актів в університеті. Ректор отримує більше повноважень для створення чи ліквідації організаційних одиниць (факультетів) в університеті, а також їхніх філій. Запропоновано два альтернативні методи призначення ректора в університеті: керівники основних підрозділів та їх заступники обираються під час конкурсу або призначаються.

Наголосимо, що раніше, до введення нового Закону, назва певного напряму підготовки та стандарти навчання опрацьовувалися представниками головної ради вищої освіти і затверджувалися міністром у формі певного Розпорядження. На сьогодні відбулися суттєві зміни: назва напряму підготовки, програма навчання, його профіль, рівень та результати визначаються Радою певного департаменту (радою факультету) та затверджуються сенатом навчального закладу у формі ухвали, у той час як навчальний план та робоча програма укладаються й ухвалюються лише Радою відповідного департаменту – також у формі ухвали. Незважаючи на те, що новий закон хоч і надає повноваження факультетам або іншим департаментам вищого навчального закладу визначати назви напрямів та результати навчання, за якими здійснюється підготовка студентів, такі повноваження є різними і залежать від того, чи має департамент право присуджувати докторський ступінь із певної галузі знань.

Робота Польської акредитаційної комісії, в рамках якої здійснюється процес оцінки та акредитації навчального закладу, також зазнала певних змін. До оновлення Закону акредитація ВНЗ передбачала оцінювання відповідності академічного процесу навчальним стандартам та іншим вимогам Міністерства освіти Польщі. У результаті модернізації Закону комісія насамперед розглядає питання створення внутрішньої системи забезпечення якості навчання у ВНЗ, удосконалення якості навчання, затребуваність випускників вишів на ринку

праці, керівництво дидактичним процесом. Також новим є те, що Закон зобов'язує Польську акредитаційну комісію оцінювати кожну навчальну програму та результати навчання.

Істотною зміною у змісті вищої освіти Польщі є перенесення уваги з процесу навчання на його результати. Аналіз отриманих результатів, проведений навчальним закладом, має визначальним фактором модифікації навчання та запровадження інноваційних змін у його діяльності.

Термін навчання визначається, як і раніше, за кількістю семестрів. Ще однією важливою зміною чинних правил є те, що для реалізації програми підготовки бакалавра подається лише мінімальний термін навчання. Однак Закон (Ст. 164) визначає передовсім кількість кредитів, необхідних для отримання відповідної кваліфікації. Аби отримати диплом після закінчення навчання, студент має опрацювати певну кількість кредитів, а саме:

- для здобуття диплому бакалавра – щонайменше 180 кредитів ECTS;
- для здобуття диплому магістра – щонайменше 90 кредитів ECTS;
- якщо підготовка не передбачає формального поділу на ці етапи, то 300 – за магістратуру в системі п'ятирічного навчання та 360 за магістратуру в системі шестирічного навчання.

В оновленому законі введено поняття «рамки кваліфікацій», що є описом кваліфікацій, отриманих у польській системі вищої освіти, основою якого є результати навчання. Таке визначення відображає дві основні характеристики рамок:

- рамки є описом кваліфікацій, накопичених у системі вищої освіти;
- кваліфікації описані через результати навчання.

Також у законі визначено ключові поняття щодо змісту вищої освіти Польщі: результати навчання, кредити ECTS, програма навчання, галузь навчання, профіль навчання, кваліфікація, кваліфікація першого, другого і третього рівнів, міжгалузеве навчання.

З появою нового Закону в освіті Польщі, а отже і в педагогічній освіті, з'являється таке поняття як індивідуальне міжгалузеве навчання (*indywidualne studia międzyobszarowe*). Здійснюється воно лише у тих навчальних закладах, котрі навчають студентів, щонайменше, за двома галузями знань, а також видають дипломи, щонайменше, за одним напрямом підготовки. Запроваджена до нового закону термінологія створює нову, відмінну від донині існуючої, систему понять, ключовим терміном серед якої є програма навчання, а введення Європейських та Державних рамок кваліфікацій до вищої освіти Польщі є джерелом принципів змін та перелому в методиці проектування навчальних програм. Тому ті, хто розпочав навчання з 1 жовтня 2012 року, працюють за вимогами нової програми навчання, погодженої з Державними рамками кваліфікацій, що підлягає акредитації теж за новими правилами.

На відміну від попередніх програм, що ґрунтувалися на змісті навчання, нові програми базуються на результатах навчання. Перед навчальними закладами постали нові вимоги – створення та перебудова навчальних програм, котрі мають базуватися на результатах навчання, що передбачає:

- запровадження нової концепції навчання, в якій результати є віссю побудови цілої системи навчання;
- створення документації, пов'язаної з новітніми вимогами щодо забезпечення навчання у ВНЗ.

Положення, викладені у новому Законі про вищу освіту, окреслюють загальні засади організації навчального процесу, оснований на програмах навчання. Але, окрім Закону, великий вплив на реформування змісту вищої освіти в цілому, а також змісту вищої педагогічної освіти зокрема, мала низка важливих Розпоряджень, виданих Міністром науки, що доповнили вимоги, означені у Законі. Так, Розпорядження від 5 жовтня 2011 року стосується умов проведення навчання на окремому напрямі та рівні [8]; Розпорядження від 2 листопада 2011 року стосується Державних рамок кваліфікацій для вищої освіти; опису результатів навчання для кваліфікацій першого та другого ступенів восьми окремих галузей освіти [9]; Розпорядження від 4 листопада 2011 року описуються взірцеві результати навчання; наведені приклади описів результатів навчання першого та другого рівнів навчання для п'яти обраних напрямів підготовки, таких як: педагогіка, філософія, математика, інструменталістика та електроніка загальноакадемічного профілю [10];

Розпорядження від 17 січня 2011 року стосується освітніх стандартів для підготовки вчителів [11].

Ці Розпорядження є важливими документами для польської педагогічної освіти, та до проектування навчальних програм за новими вимогами. У цілому підготовка вчителів здійснюється поетапно та охоплює різні навчальні заклади (університети, вищі педагогічні школи (педагогічні академії), вища школа зі спеціальної педагогіки, учительські колегії, які підпорядковані воєводським освітнім властям, вчительські колегіуми іноземних мов тощо) та форми (стаціонарна, заочна, вечірня). Диплом ліценціата дає право викладати в основній школі (вчителі дошкільних закладів, початкової школи), магістра – в середній школі (вчителі гімназій, ліцеїв) [12].

Кожен учитель має пройти п'ять ступенів професійної кар'єри:

- молодий викладач (вчитель-стажер (інтерн)), який має один рік вчительського стажу, проходить випробувальний термін;
- контрактний вчитель – має набути стаж роботи в школі 2 роки і 9 місяців, а також отримати схвалення комісії;
- штатний вчитель – проходить стаж роботи 2 роки і 9 місяців. Щоб здобути наступну професійну категорію йому необхідно скласти іспит перед комісією;
- дипломований вчитель (заслужений вчитель) отримує заробітну плату на 184 % вищу, аніж вчитель-стажист;
- професор освіти – найвища почесна категорія. Впродовж року за свою роботу вчитель із цим званням отримує зарплату таку ж як дипломований вчитель, однак раз на рік йому надають додаткову премію [3; 5].

Як бачимо, професійне зростання вчителя може відбуватися лише поступово і за наявності відповідних вимог, вищої педагогічної освіти, стажу, методичної роботи, позитивних характеристик тощо. Кваліфікації педагогів піддаються верифікації. Їхнє професійне удосконалення є безперервним процесом, що триває до моменту виходу на пенсію. Тому у сучасній Польщі збільшується кількість форм підвищення кваліфікації: стажування молодого вчителя, участь у відкритих заняттях, вивчення літератури, обмін інформацією і досвідом з іншими працівниками школи, постійний контакт із психологом і логопедом, участь в педагогічних радах тощо [12].

Отже, проведений аналіз нормативно-правового забезпечення модернізації вищої педагогічної освіти у Польщі дає підстави до висновків про те, що приєднання Польщі до Болонського процесу, світова інтеграція та глобалізація, а також потреба європейського ринку праці у зрозумілих на міжнародному рівні кваліфікаціях поставили питання порівняння дипломів і зумовили потребу в реформуванні цілей та змісту вищої освіти Польщі загалом, та педагогічної зокрема. До нормативно-правового забезпечення модернізації вищої педагогічної освіти в Польщі відносимо оновлений Закон «Про вищу освіту», зазначені міністерські розпорядження, які реформують зміст польської вищої педагогічної освіти, а також Польську рамку кваліфікацій, завдяки яким відбулися такі зміни у вищій педагогічній освіті як: запровадження профілізації до навчального процесу; скасування свідоцтва про закінчення докторських студій; визначення мінімального терміну навчання для першого рівня навчання, для інших рівнів – мінімальної кількості кредитів; запровадження оплати за навчання на другому напрямі підготовки; створення та запровадження Державних рамок кваліфікацій; надання спеціального статусу провідних державних наукових центрів (KNÓW) найкращим навчальним закладам; скасування процедури проходження нострифікації для магістерських і докторських ступенів, отриманих у державах-членах ЄС та у державах-учасниках Організації економічної співпраці та розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Dane statystyczne o szkolnictwie wyższem // Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. - [Electronic resource]. – URL : <http://www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/dane-statystyczne-oszkolnictwie-wyzszym>.
2. Стадний Є. Реформа вищої освіти в Польщі / Є. Стадний // Європейський світ. – 2011. – № 2. – С. 103 - 116.

3. Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy : Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw // Dziennik Ustaw z dnia 21 kwietnia 2011 r. – 2011. – № 84. – Poz. 455. – S. 5110 - 5168.

4. Рось О. Тенденції в нашій освіті викликають тривогу / О. Рось, М. Зубрицька // Дзеркало тижня. Україна. – 2011. – № 47. – С. 1 - 16.

5. Kudrycka B. O ustawie o szkolnictwie wyższym. - [Electronic resource] / B. Kudrycka. – URL : <http://www.youtube.com/watch?v=tkDz5nJHwX4>.

6. Rektorów za i przeciw ustawie o szkolnictwie wyższym wtorek, 09 listopada 2010, 12:27. - [Electronic resource]. – URL : <http://www.edufakty.pl/index.php/aktualnoci/item/198-rektorow-za-i-przeciw-ustawie-o-szkolnictwie-wyzszym.html>

7. Saryusz-Wolski T. Prowadzenie procesu kształcenia I walidacji efektów uczenia się w warunkach wprowadzenia KRK [Electronic resource] / T. Saryusz-Wolski // Seminarium bolońskie dla prorektorów ds. Kształcenia «Uczelnie wobec zmiany systemu kształcenia» (Warszawa-Miedzeszym, 26 - 27 czerwca 2012 r.). – URL : ekspercibolonscy.org.pl/sites/...org.pl/.../ii_tsw_dp_weryfikacja_3_4_1.pdf

8. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, aby prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 164. – Pozium 1166. – P. 11867 - 11870.

9. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 246. – Pozium 1470. – P. 14524.

10. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 243. – Pozium 1445. – P. 14384 - 14388.

11. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Załączniki do rozporządzenia Ministra Nauki i i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. - opis efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 253. – Pozium 1520. – P. 14722 - 14779.

12. Кристопчук Т. Педагогічна освіта в республіці Польща: структура та зміст / Т.Є. Кристопчук // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : наук.-метод. журн./ Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Благод. фонд ім. Антона Макаренка. – Київ, 2013. –Вип. 3 – 4. – С. 127 - 134.

THE LEGAL BASIS FOR INNOVATIVE CHANGES IN THE HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION IN POLAND (the end of XX –the beginning of XXI century)

J. JANISIV

At the end of the twentieth century in European countries, objectively there is a need of restructuring of higher education caused by the growing crisis in education, moral decline and degradation of the individual. On time need to significantly rethink and change existing views on the nature of the social pedagogical practice, values of training and education, and to identify distinct educational levels according to system transformation. Continued implementation of European reforms with the aim of creating a common European educational area (Bologna process).

Integration of the Polish system of higher pedagogical education in the European educational space primarily rationing legislation, which would regulate the activities of educational institutions. Gradually introduced normative documents determining the directions of reforming professional training of teachers. These are as many laws as: 1) "On higher education" (1990); 2) "On amendments to the law on the status of teachers, as well as amending certain other laws of Ukraine" (2000); 3) "On amendments to the Law "On education", law on the reform of the

education system and certain other laws" (2001); 4) "On the change of status of teachers, as well as amending certain other laws of Ukraine" (2004); 5) "amending the Law "On higher education""; 6) "academic degrees and academic title, and amending certain other laws of Ukraine" (2011), and a Map of teachers as amended on 6 December 2007 (Karta nauczyciela po zmianach z 6 grudnia 2007 r.).

The base for the higher education system of the Republic of Poland Act of the late twentieth century "On higher education" (1990) gave the right to individuals and legal entities to establish educational institutions, with the result that Poland has increased the number of universities and number of students in them. However, to provide everyone with free education in the conditions of insufficient state financing became difficult. The result was a rapid increase in the number of private universities, who spoke on his discriminated against, compared to public universities, the situation. Analysis of relevant statistics showed that in 1992 – 1993 year 18 of 124 Polish universities were private, and in 2010 – 2011 year, there were 338 private UNIVERSITIES with 458 [1]. Such a mass appearance on the market of educational services of private schools has substantially increased competition between universities, which greatly intensified the innovation process.

The Act declared that the Main Board determines the conditions for eligibility of the University to assign educational levels, and also provide training in various areas, the names of these directions and the minimum software requirements.

Significant changes in higher education in Poland took place after the signing of the Law "On higher education" of 27 July 2005. So, the function of assigning educational levels, as well as training in various areas of training passed to the Minister of education. Legal act of 2005 more clearly and in detail, compared with the previous governing system of higher education, gave universities and large institutional and academic authority, leaving to them the right to establish the procedure for determining the requirements of the decision on training, including the number of seats (excluding medical training), to conclude training plans and programs to sell or free transfer of businesses the results of research and development work, as well as to popularize the idea of entrepreneurship in the academic environment.

However, despite obvious progressiveness of the Polish Law of 2005, many analysts and academics, were observed with alarm that the Polish higher education was far from the leading positions in the European Union and in the world. For example, only 1.5% of Polish teachers used the Erasmus, which is twice less than the average of the European Union. In addition, the need to undergo a cumbersome procedure of nostrification makes it difficult to attract foreign specialists to teach [2, p. 105 – 108].

Fundamental to the system of higher education of the Republic of Poland the current Law "On higher education" was modified in 2011 by the adoption of the Law "On amendment of the Law "On higher education", Law "About scientific degrees and academic title, and amending certain other laws" [3]. We emphasize that reform, modernizing of the Law "On higher education" in Poland, was the result of rapid educational changes in Europe, persistent the country's aspiration to join the European educational space. Scientists have confirmed that an updated version of the Law will greatly facilitate the employment of graduates and improve the quality of higher education in Poland [4, p. 14]. The Law introduced several important changes that have dramatically influenced the modernization of higher pedagogical education of Poland, namely:

- the implementation of national qualifications frameworks, allowing schools to create their own areas of training and put them in the curriculum. From now on, universities are not obliged to stick to a strict list of the 118 training areas, approved by the Ministry of science, and can initiate their own to meet the needs of the labour market;
- monitor career paths of graduates;
- best parts of becoming the leading state research centers (National Research Centers of Leading – KNÓW) for 5 years. Thus, they can get increased grants, their employees – to help, and doctoral students – increased scholarship;
- elimination of the procedure of nostrification master's and doctoral degrees obtained in the member States of the EU or in member countries of the Organization for economic cooperation and development, will not require passage.

So, under the new rules, which came into force from October 2012, learn free simultaneously on two specialities only the best 10% of students who are selected on the basis of the session.

The Minister Would. The kudritskaya appealed to the competitive principle, according to which free training and free second specialty getting the best applicants. However, she stressed that this will provide additional space for 40 thousand students [5].

Modernized the law imposed restrictions in the recruitment of applicants. Thus, state universities will need the consent of the Minister to conduct the recruitment, if recruitment exceeds last year's by more than 2%. For this reason, the Chairman spoke of the Union of rectors of Polish schools Katarzyna Galasso-Macukow expressed concern about the threat widely announced autonomy of the universities, because the limit may prevent the opening of new specialties [6].

New amendments to the Act require universities to monitor the career paths of their graduates, which is extremely important for educational institutions, giving grounds to determine compliance with curriculum requirements of the labour market.

A constant problem of under-funding higher education of Poland, the Ministry tried to overcome by introducing the status of the leading state research centers (National Leading Scientific Centres (KNÓW)). The best universities, where the recorded level of training and received the status of the leading centers of scientific research, under the new Law, empowered the so-called national research center. The reform provides for 5 years of additional funding the best University centers that have advanced the Studio. By the way, the workers 8 educational regions of these centers on a competitive basis will have higher wages and benefits in obtaining research grants (in 2012, the Fund KNÓW 230 million pln.) [7].

An upgraded version of the Law "On higher education" provides for the decentralization of the higher education system of Poland. The Minister of science no longer leads the process of learning all of his powers are transferred to high schools. Given that the requirement of approval by the Minister of normative legal acts in the University. The rector receives more powers for the creation or elimination of organizational units (faculties) at the University, and their affiliates. Proposed two alternative methods of appointment of the rector of the University: the heads of the main departments and their deputies elected during the competition or appointed.

Note that earlier, before the introduction of the new Law, the name of the specific direction of training and training standards were studied representatives of the main Council of higher education and approved by the Minister in the form of a particular Order. Today there have been significant changes: the name of the areas of training, training program, profile, level, and results are determined by the Council of a certain Department (by faculty Council) and approved by the Senate of the institution in the form of definitions, while the curriculum and the working program are only accepted by the Council relevant Department – also in the form of a decision. Despite the fact that the new law though provides powers to the faculties or other departments of a higher educational institution to identify the names of areas and learning outcomes that are subject to training, such powers are different and depend on whether the Department is entitled to award a doctoral degree from a specific branch of knowledge.

The work of the Polish accreditation Committee, in which the process of evaluation and accreditation of educational institutions, has also undergone certain changes. To update the Law of accreditation of higher education institutions provided for the assessment of conformity of the academic process of educational standards and other requirements of the Ministry of education of Poland. As a result of the modernization Law, the Commission first considers the issue of establishing internal quality assurance system of higher education, improving the quality of teaching, employability of graduates in the labour market, the management of the didactic process. Also new is the fact that the Law obliges the Polish accreditation Commission to evaluate each academic program and learning outcomes.

A significant change in the content of higher education is to shift the focus from the learning process. Analysis of the results conducted by the school, is the determining factor modification education and introduction of innovative changes in its activities.

The training period is determined, as before, the number of semesters. Another important change to the current rules is that for the implementation of the programme: bachelor served only the minimum term of study. However, The Law (Art. 164) is determined primarily by the number of credits required to obtain the appropriate qualifications. To receive a diploma after graduation, the student must work a certain number of credits, namely:

- for bachelor's degree – at least 180 ECTS credits;
- to earn a master's degree – at least 90 ECTS credits;

• if training does not provide formal division into these stages, 300 for master's in system five-year training, and 360 for the master in the system six study.

The amended law introduces the concept of "qualifications framework", which is a description of the qualifications obtained in the Polish higher education system based on learning outcomes. This definition reflects two main characteristics of the framework:

- framework is a description of the qualifications acquired in the higher education system;
- qualifications are described through learning outcomes.

Also, the law defined the key concepts regarding the content of higher education: learning outcomes, ECTS credits, programme of study direction, the profile of training, qualification, qualified first, second and third levels, interdisciplinary training.

With the advent of the new Law in the education of Poland, and consequently in teacher education, there is such a thing as an interdisciplinary individual study (*indywidualne studia międzyobszarowe*). It is only in those schools that teach students at least two disciplines and award diplomas at least in one direction of preparation. Introduced prior to the new law creates a new terminology, different from the hitherto existing system of concepts, the key term which includes the training program, and the introduction of European and State frameworks of qualifications in higher education Poland is a source of fundamental changes and the change in the method of designing the training programs. Therefore, those who started learning from 1 October 2012, work on the requirements of the new curricula, consistent with State framework of qualifications subject to accreditation is also under the new rules.

Unlike previous programs, was based on the content of training, new programmes based on learning outcomes. Before educational institutions, new requirements – establishment and restructuring of training programs, which should be based on learning outcomes, which includes:

- introduce a new concept of learning in which the results are the axis build the whole system of education;
- creation of documentation related to the latest demands to ensure learning in the University.

The provisions set forth in the new higher education Act, outline the General principles of organization of educational process based on the training programs. But, in addition to the Law, a great influence on the reform of the content of higher education in General, and the content of higher pedagogical education in particular, had a number of important Orders issued by the Minister of science, complements the requirements outlined in the Law. So, the Order of October 5, 2011 applies to conditions of training in a separate direction and level [8]; the Order of November 2, 2011 with the State qualifications framework for higher education; descriptions of learning outcomes for qualifications of the first and second degrees of the eight separate branches of education [9]; the Order of November 4, 2011 describes the significant learning outcomes; examples of descriptions of learning outcomes of the first and second levels for five selected areas of training, such as pedagogy, philosophy, mathematics, and electronics instrumentalschik Sahalinenergo profile [10]; the Order of 17 January 2011 for educational standards for the training of teachers [11].

These Orders are important documents for Polish pedagogical education, and to design training programs for new requirements. In General, the training of teachers is carried out in stages and involves various institutions (universities, higher pedagogical schools (pedagogical academies), higher school of special pedagogy, teacher of the College who are subject to provincial educational authorities, teachers' colleges of foreign languages and the like) and shapes (full-time, extramural and evening). The licentiate's degree provides the right to teach in the primary school (teachers of preschool institutions, primary school), master degrees in middle school (teachers of gymnasiums, lyceums) [12].

Each teacher must go through five stages of professional careers:

young teacher (teacher trainee (Intern), who has one year of teaching experience, probationary period;

contract teacher must engage in work experience in school for 2 years and 9 months, and also get the approval of the Commission;

full-time teacher is experience 2 years and 9 months. To get the next professional category, he must pass the exam before the Commission;

graduate teacher (honored teacher) receives wages on 184 % higher than the teacher-trainee;

Professor of education, the highest honorary category. In the course of the year for his work as a teacher with this title gets paid the same as a certified teacher, but once a year give him extra premium [3; 5].

As you can see, teachers' professional development can only occur gradually and with the appropriate requirements of the higher pedagogical education, experience, methodical work, positive characteristics, and the like. Teachers amenable to verification. Their professional development is an ongoing process that continues until retirement. Therefore, in modern Poland, an increasing number of forms of training: internship young teacher, the participation in open classes, the study of literature, exchange of information and experience with other school staff, regular contact with a psychologist and speech therapist, participation in pedagogical councils, and the like [12].

So, the analysis of normative-legal support of modernization of higher pedagogical education in Poland gives grounds to the conclusion that Poland's accession to the Bologna process, global integration and globalization, as well as the need of the European labour market to clear at the international level, the qualifications raised the question of the comparison of diplomas and resulted in the need to reform the objectives and content of higher education of Poland in General and teaching in particular. Regulatory support of modernization of higher pedagogical education in Poland include the updated Law "On higher education" referred to a Ministerial instruction that the content of reforming Polish higher pedagogical education, as well as Polish qualifications framework, who took such changes in the higher pedagogical education as the introduction of a profilisation of the educational process; cancellation of certificate of completion of doctoral studios; defining a minimum period of study for the first level of training for other levels – the minimum number of credits; the introduction of tuition fees in the second field of study; creation and implementation of national qualifications framework; granting special status to leading government research centers (KNÓW) best educational institutions; the abolition of the procedure of nostrification for master's and doctoral degrees obtained in the member States of the EU and in the States-participants of the Organization for economic cooperation and development.

REFERENCE:

1. Dane statystyczne o szkolnictwie wyższem // Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. - [Electronic resource]. – URL : <http://www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/dane-statystyczne-oszkolnictwie-wyzszym>.
2. Stadnyj Ye. Reforma vyshhoyi osvity v Polshhi / Ye. Stadnyj // Yevropejskyj svit. – 2011. – № 2. – S. 103 - 116.
3. Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy : Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw // Dziennik Ustaw z dnia 21 kwietnia 2011 r. – 2011. – № 84. – Poz. 455. – S. 5110 - 5168.
4. Ros O. Tendenciyi v nashij osviti vyklykayut tryvogu / O. Ros, M. Zubryczka // Dzerkalo tyzhnya. Ukrayina. – 2011. – № 47. – S. 1 - 16.
5. Kudrycka B. O ustawie o szkolnictwie wyższym. - [Electronic resource] / B. Kudrycka. – URL : <http://www.youtube.com/watch?v=tkDz5nJHwX4>.
6. Rektorów za i przeciw ustawie o szkolnictwie wyższym wtorek, 09 listopada 2010, 12:27. - [Electronic resource]. – URL : <http://www.edufakty.pl/index.php/aktualnoci/item/198-rektorow-za-i-przeciw-ustawie-o-szkolnictwie-wyzszym.html>
7. Saryusz-Wolski T. Prowadzenie procesu kształcenia i walidacji efektów uczenia się w warunkach wprowadzenia KRK [Electronic resource] / T. Saryusz-Wolski // Seminarium bolońskie dla prorektorów ds. Kształcenia «Uczelnie wobec zmiany systemu kształcenia» (Warszawa-Miedzeszym, 26 - 27 czerwca 2012 r.). – URL : ekspertbolonscy.org.pl/sites/...org.pl/.../ii_tsw_dp_weryfikacja_3_4_1.pdf
8. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, aby prowadzić studia

- międzykierunkowe oraz makrokierunki // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 164. – Poziom 1166. – P. 11867 - 11870.
9. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 246. – Poziom 1470. – P. 14524.
  10. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 243. – Poziom 1445. – P. 14384 - 14388.
  11. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Załączniki do rozporządzenia Ministra Nauki i i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. - opis efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 253. – Poziom 1520. – P. 14722 - 14779.
  12. Krystopchuk T. Pedagogichna osvita v respubliki Polshha: struktura ta zmist / T.Ye. Krystopchuk // Neperervna profesijna osvita: teoriya i praktyka : nauk.-metod. zhurn./ Kyiv. un-t im. Borysa Grinchenka, Blagod. fond im. Antona Makarenka. – Kyiv, 2013. – Vyp. 3 – 4. – S. 127 - 134.